

Témy licenciátskych a dizertačných prác pre akademický rok 2024/2025

KATEDRA KRESŤANSKEJ FILOZOFIE A HISTORICKÝCH VIED

SEKCIA FILOZOFIE:

Licenciátske práce:

- 1. Vplyv personalizmu na slovenskú kresťanskú filozofiu / *Impact of Personalism to Slovak Christian Philosophy*** (školiťel: doc. PhDr. Oľga Gavendová, PhD.)

Anotácia: Slovenská filozofia 20. storočia ako celok je doteraz nedostatočne preskúmaná a spracovaná a tvorba viacerých predstaviteľov kresťanského myslenia nie je dostatočne známa. Práca má byť príspevkom k doteraz nedostačujúcej analýze vplyvov jednotlivých myšlienkových prúdov na slovenskú filozofiu 20. storočia. Autor práce ponúkne obraz o rozdieloch medzi slovenskými kresťanskými filozofmi, ktorí reflektovali obsah rozličných filozofických smerov v kresťanskom kontexte, a zhodnotí vplyv rôznych personalistických koncepcií (Maritain, Mounier a iní) na ich myslenie a diskusiu s inými mysliteľmi.

SEKCIA CIRKEVNÝCH DEJÍN

Dizertačné práce:

- 1. Slovenskí katolíci a prvá svetová vojna / *Slovak Catholics and the First World War*** (Školiťel: prof. Dr. phil. Emília Hrabovec)

Anotácia: Na rozdiel od väčšiny ostatných národov v bojujúcich štátoch slovenskí katolíci sa iba zriedka stotožnili s vojnovými cieľmi Rakúsko-Uhorska, vojnu chápali ako apokalyptickú udalosť a mobilizačnú vyhlášku síce poslúchli, ale bez nadšenia, ba vyskytli sa aj prípady kňazov, vyzývajúcich k tomu, aby vojaci nestrieľali na svojich kresťanských a slovanských bratov. Počiatok vojny priniesol veľké oživenie náboženského života a mariánskej a cyrilometodskej úcty; v priebehu nasledujúcich rokov, poznačených biedou a masovým umieraním, však viedol k istému uvoľneniu mravov a oslabeniu religiozity. V priebehu vojny došlo aj k sociálnej a politickej radikalizácii slovenskej spoločnosti a k postupnej strate lojality voči uhorskej vlasti, za ktorú na fronte zomrelo vyše 60.000 slovenských mužov a ďalších 120.000 bolo trvale zmrzačených, ktorá však napriek tomu až do konca neuznala ani národnú existenciu Slovákov. Hoci o pastoračnom i širšom sociálnom a verejnom pôsobení kléru počas vojny existuje v Európe bohatá literatúra, v slovenských cirkevných dejinách táto otázka dodnes nebola cirkevno-historicky a historicko-teologicky spracovaná, napriek tomu, že slovenský národ bol v tom čase ešte hlboko zakorenený v katolíckej viere a katolícki kňazi hrali v jeho cirkevno-náboženskom i verejnom živote kľúčovú rolu. Úplne neznáme je aj pôsobenie c. a k. vojenských kurátov, medzi ktorými bol relatívne vysoký počet Slovákov.

Licenciátske práce:

1. Legislatívne texty o očisťovaní v Knihe Levitikus / Legislative Texts on Purification in the Book of Leviticus (školiteľ: doc. SSD. Blažej Štrba, PhD.)

Anotácia: Takmer všetky novozákonné texty sa dotýkajú a niektoré z nich aj vážne rozoberajú a nanovo definujú pojem čistoty, resp. očisťovania v nábožensko-kultúrnom kontexte (porov. Mk 7,14-23). Základ tejto tradície kodifikuje Kniha Levitikus, najmä v časti Tóry čistoty (Lv 11 – 15), a rozvíja vo viacerých statiach Kódexu svätosti (Lv 17 – 26). Podstatou práce bude skúmanie textov, ktoré nielen pojednávajú definovanie a dôvody znečisťovania, ale aj - vzhľadom na pôvod znečistenia - určujú spôsob a charakteristiky následného požadovaného očisťovania. Diachrónny náhľad na problematiku bude v závere sprevádzať dominantne synchrónnu analýzu, na výsledky ktorej sa tak získa vyváženejší pohľad pre konečné tvrdenia.

2. Metodológia prekladu Svätého písma do latinčiny vo vzájomnej korešpondencii sv. Augustína a sv. Hieronyma / Methodology of Translation the Holy Scripture into Latin in Mutual Correspondence between St. Augustine and St. Jerome (školiteľ: doc. Mgr. Róbert Horka, PhD.)

Anotácia: Vzájomná korešpondencia medzi Augustínom a Hieronymom je zaujímavá z niekoľkých dôvodov. Po formálnej stránke ide o dvoch profesionálnych literátov, a preto sa snažia jeden na druhého urobiť dojem aj svojim bezchybným a nanajvýš elegantným štýlom. Po obsahovej stránke analyzujú problémy primárnej autority hebrejskej a gréckej pôvodiny starozákonného textu, tendencie unifikovať preklad pre celú Cirkev, aby sa predišlo možným nedorozumeniam, alebo zachovanie plurality prekladov, ktorá lepšie vystihne celkový zmysel pôvodiny, až po konkrétne otázky vhodnosti toho či onoho prekladu v texte. Téma je zaujímavá ako z filologického, tak aj z biblického pohľadu, pretože tieto otázky rezonujú aj v súčasnosti. Ako vedľajší, no iste nezanedbateľný výstup tejto práce by mohol vzniknúť aj prvý slovenský preklad ich vzájomnej korešpondencie, keďže v edícii Fontes Christiani vyšlo kritické bilingválne vydanie ich listov od editora A. Fürsta. Po Origenovej Hexaple ide o prvú odbornú, vedeckú diskusiu o problematike prekladania biblického textu z pera kresťanských vzdelancov, a preto jej poznanie sa môže stať základným východiskom pre riešenie problémov prekladu Biblie aj v súčasnosti. Z tohto pohľadu by mala práca aj významný interkonfesionálny prínos.

3. Špecifiká postavy Jozueho v Knihe Numeri a u Jozefa Flávia / Specific Characteristics of Joshua in the Book of Numbers and in Josephus Flavius (školiteľ: doc. SSD. Blažej Štrba, PhD.)

Anotácia: Literárny prieskum špecifických črt postavy Jozueho v Knihe Numeri (Nm 11; 13–14; 27; 32; 34). Tematické a teologické motívy súvisiace s jednotlivými textami, ich chronologické zoradenie v súvislosti so záverečnou kompozíciou Knihy Numeri. Komparácia s dielom židovského spisovateľa Jozefa Flávia ako podklad pre percepciu postavy Jozueho v neskorom Období druhého chrámu.

4. Metaforika nádeje a útechy v Knihe Jób / The Metaphors of Hope and Consolation in the Book of Job (školiteľ: doc. ThDr. Ing. Jozef Jančovič, PhD.)

Anotácia: Väčšina sapienciálnych spisov výraznejším spôsobom tematizuje fenomén nádeje a aj útechy. Špecifickým spôsobom sa nádeji a úteche v kontexte utrpenia spravodlivého venuje Kniha Jób. Na literárnej úrovni sa pre tento účel používajú originálne prirovnania a metafory, ktoré sú dnes predmetom čínorodej bádateľskej aktivity. Podstatou práce bude popri zhodnotení aktuálneho stavu metaforiky v biblických štúdiách predovšetkým literárno-analytické skúmanie textov s metaforami o nádeji a úteche. Zváži sa aj ich postavenie a úloha v samotnom spise z diachrónnej perspektívy a hľadiska redakčnej tradície spisu s cieľom komplexnejšieho pohľadu na metaforiku nádeje.

Dizertačné práce:

1. Postava Jána Krstiteľa v historickom a biblickom kontexte / *The Figure of John the Baptist in the Historical and Biblical Context* (školiteľ: prof. ThDr. Pavol Farkaš, PhD.)

Anotácia: Autor sa v dizertačnej práci sústreďuje na historický, textovo-kritický, literárny a filologický výskum biblických textov súvisiacich s postavou a činnosťou Jána Krstiteľa. Veľký význam má komparácia svedectva biblických a mimobiblických textov. Primeraný priestor bude venovať vzájomnému vzťahu Jána Krstiteľa a Ježiša Krista, ako i vzťahu ich učeníkov.

2. Postava Jozueho v Pentateuchu na pozadí konfliktov / *Character of Joshua in the Pentateuch on the Background of Conflicts* (školiteľ: doc. SSD. Blažej Štrba, PhD.)

Anotácia: Literárny prieskum postavy Jozueho v Pentateuchu a dejiny výskumu problematiky. Systematické spracovanie motívov ako vojenský vodca (Ex 17); strážca svätostánku a lojálny služobník Mojžiša (Ex 24; 33), vyzvedač a kandidát na vodcu (Nm 13–14), vyvolený nástupca Pánom (Nm 27) a prorok ako Mojžiš (Dt 3; 31; 34). Jednotlivé texty budú skúmané na ich literárnom pozadí vojenských, náboženských, spoločenských a personálnych konfliktov.

3. Klasifikácia a interpretácia symboliky zvierat v kázňach svätého Augustína / *Classification and Interpretation of Animal Symbolism in St. Augustine's Sermons* (školiteľ: doc. Mgr. Róbert Horka, PhD.)

Anotácia: Augustín vo svojej kazateľskej praxi veľmi často využíval symboly zvierat. Poslucháči ich jednak poznali zo Svätého písma, na druhej strane s nimi prichádzali do kontaktu v každodennom živote. Táto dvojaká znalosť zvieracej ríše u poslucháčov motivovala Augustína, aby sa so symbolmi zvierat „hral“ často a v rôznych kontextoch. Svoju typológiu odvádzal jednak z fyzických daností zvierat (napr. holubica nemá žľez, a preto kresťan ako súčasť holubice - Cirkvi nemôže nenávidieť), a potom aj z jeho typických vlastností (holubice sa bozkávajú - kresťania si musia prejavovať vzájomnú lásku), a napokon aj podľa ich úloh v biblickom texte (holubica priniesla do korába halúzku, Cirkev má privádzať aj tých, čo neabsolvovali krst na jej „palube“ do svojho lona). Bolo by preto prínosné vytvoriť katalóg všetkých zoologických symbolov a ich použitia pri výklade jednotlivých biblických perikop, aby sa tak predostrela komplexná sústava týchto symbolov v celej svojej šírke i hĺbke. Takáto komplexná práca zatiaľ neexistuje a veľmi by uľahčila interpretom Augustínových diel hlbšie pochopenie a konzekventný výklad všetkých jeho spisov.

4. Biblická trajektória manželstva vo svetle kanonického prístupu/ The Biblical Trajectory of Marriage in the Light of the Canonical Approach (školiteľ: doc. ThDr. Ing. Jozef Jančovič, PhD.)

Anotácia: Kánonické spisy vo Svätom písme svojou látkou a princípmi vymedzujú hranice teologického uvažovania aj o manželstve. Jeho ideálna monogamná povaha v prvých kapitolách Biblie (Gn 1–2) určuje dodnes základy biblickej a kresťanskej antropológie. Avšak rôzne podoby inštitútu manželstva a jeho členitý dejinný vývoj odrážajú už samotné biblické texty, v ktorých manželstvo často figuruje ako postranný motív pri riešení primárnej témy v texte. Práca na základe literárnej analýzy a kánonického prístupu vybraných biblických textov (Gn 1,27-28; 2,24; 4,19; 38,6-10 Ex 21,4; Nm 31,1-18 Dt 22,28-29; Rút 3-4; Pies; Oz 1,2-3; 3,1-3; Mal 2,14-16, atď) klasifikuje dobovo podmienené podoby manželstva a popíše v daných textoch jeho literárno-teologickú funkciu v hlavnej téme literárneho celku. Špekulatívny charakter bude mať úvaha o teologickej funkcii manželstva v rámci Písma a záverečná interpretácia kľúčových nábožensko-etických faktorov pri etablovaní monogamného manželstva doloženého a teologicky tematizovaného už v spisoch Starého zákona.

KATEDRA SYSTEMATICKEJ TEOLÓGIE

SEKCIA DOGMATICKEJ TEOLÓGIE

Licenciátske práce:

1. Tematizovanie Božieho zjavenia v *Dei Filius* a v *Dei Verbum* / Divine Revelation in "Dei Filius" and "Dei Verbum" (školiteľ: prof. ThDr. Jozef Krupa, PhD.)

Anotácia: Záujem o tematizovanie Božieho zjavenia v novoveku súvisí s myšlienkovými prúdmi osvietenstva nasledovanými odpoveďou katolíckej teológie. Osobitne sa tejto oblasti venuje dogmatická konštitúcia Prvého vatikánskeho koncilu „Dei Filius“ a dogmatická konštitúcia Druhého vatikánskeho koncilu „Dei Verbum“. Dizertant bude analyzovať príslušné koncilové texty a v kontexte dobovej teológie a náuky Magistéria systematicky poukáže na progres v prehĺbení náuky o Božom zjavení.

2. Pneumatologický rozmer dogmatickej konštitúcie *Lumen gentium* / Pneumatological Dimension of the Dogmatic Constitution "Lumen Gentium" (školiteľ: prof. ThDr. Jozef Krupa, PhD.)

Anotácia: V dogmatickej konštitúcii Druhého vatikánskeho koncilu o Cirkvi „Lumen gentium“ dominuje predstava o Cirkvi ako o Božom ľude. Tento ekleziologický model, nakoľko nadväzuje na predstavenie Cirkvi ako Kristovho tajomného tela a zvyrazňuje Cirkev ako sviatosť spásy, prirodzene rozvíja pneumatologický rozmer Božieho zjavenia. Na základe analýzy možno tematizovať pneumatológiu v kontexte koncilovej teológie Božieho zjavenia a načrtnúť základné konzekvencie, ktoré sa stali zjavnými po Druhom vatikánskom koncile.

Dizertačné práce:

- 1. Petrov primát vo svetle súčasného dialógu medzi Katolíckou cirkvou a ortodoxnými cirkvami/ *Peter's Primacy in the Light of Current Dialogue between the Catholic Church and Orthodox Churches* (školiteľ: prof. ThDr. Jozef Krupa, PhD.)**

Anotácia: Petrov primát je jedna z relevantných tém, ktorá rozdeľuje Katolícku a ortodoxnú cirkvi. Je predmetom permanentného ekumenického dialógu medzi oboma sesterskými cirkvami. Pápež Ján Pavol II. sa jej v encyklike „*Ut unum sint*“ podrobne venoval v 88. a nasledujúcich bodoch. Autor práce má analyzovať súčasný stav tohto dialógu a prezentovať možné perspektívy jeho ďalšieho rozvoja v blízkej budúcnosti.

- 2. Ekológia v učení súčasného Magistéria/ *Ecology in the Teachings of the Contemporary Magisterium* (školiteľ prof. ThDr. Jozef Krupa, PhD.)**

Anotácia: Téma ekológie sa v učení súčasného Magistéria intenzívnejšie objavuje od pontifikátu svätého Pavla VI. Autor dizertačnej práce bude analyzovať aktuálne témy ekológie v súčasnom Magistériu, ktorým najmä pápež František venuje rozmanitú pozornosť. Poukáže na ich prieniky so súčasnými sekulárnymi iniciatívami a na možnosti ich spoločného propagovania. Dizertant použije vo výskume analyticko-syntetickú metódu.

SEKCIA MORÁLNEJ TEOLÓGIE

Licenciátska práca:

- 1. Kritika technicizmu vo svetle súčasného učenia Cirkvi/ *Critique of Technicism in the Light of the Contemporary Doctrine of the Church* (školiteľ: doc. ThDr. Michal Vivoda, PhD.)**

Anotácia: Autor práce sa bude venovať systematickému vysvetleniu oprávnených dôvodov, ktoré vedú ku kritickému postoju Magistéria voči technicistickej paradigme, vo svetle náuky Cirkvi, obsiahnutej predovšetkým v pápežských dokumentoch od polovice minulého storočia do súčasnosti, a zdôvodneniu správneho prístupu k technicko-technologickým artefaktom našej doby.

Dizertačné práce:

- 1. Nespravodlivosť vojny v kontexte vývoja katolíckej náuky s dôrazom na magistérium pápeža Františka / *The Injustice of War in the Context of the Evolution of Catholic Doctrine with Emphasis on the Magisterium of Pope Francis* (školiteľ: doc. ThDr. Michal Vivoda, PhD.)**

Anotácia: Pápež František sa v encyklike *Fratelli tutti* (čl. 256 – 262) zaoberá nespravodlivosťou vojny v súčasnom svete. Pápežova úvaha predstavuje základné usmernenia, ktoré vyžadujú hlbšie a komplexnejšie zdôvodnenie nespravodlivosti vojny vzhľadom na globálnu závažnosť a aktuálnosť danej problematiky v súčasnom svete, v ktorom prevláda technokratický a utilitaristický prístup, v kontexte vývoja katolíckej náuky o danej problematike.

SEKCIA PASTORÁLNEJ TEOLÓGIE

Licenciátske práce:

- 1. Súčasné kultúrne tendencie a ich zohľadnenie pri príprave homílie /**
Contemporary Cultural Tendencies and their Consideration in Preparing Homilies
(školiteľ: prof. ThDr. Marian Šuráb, PhD.)

Anotácia: Božie slovo sa ohlasuje v konkrétnej kultúrnej atmosfére, ktorú by mal kazateľ reflektovať pri príprave homílie. Autor by mal v práci prezentovať súčasné kultúrne tendencie, do ktorých vstupuje aktualizované Božie slovo prostredníctvom homílie. Hodnoteniu súčasných kultúrnych tendencií pomôžu aj magisteriálne dokumenty. Práca bude z tohto aspektu analyzovať publikované homílie slovenských autorov.

- 2. Teória komunikácie a jej prínos pre kazateľskú službu /**
Communication Theory and its Significance in the Service of Preaching (školiteľ: prof. ThDr. Marian Šuráb, PhD.)

Anotácia: Homília patrí medzi komunikačné udalosti. Teória komunikácie ponúka mnoho inšpirácií aj pre homiletiku, aj pre homíliu. Práca bude vychádzať zo starovekých rétorických princípov, ich modifikovanie v kresťanskom ohlasovaní až k aktuálnym poznatkom z oblasti komunikácie. Autor by mal zhodnotiť jej prínos pre ústny a písomný prejav. V analyzovaných homíliách slovenských autorov práca ponúkne štylistické a jazykové komponenty, ktoré zásadne ovplyvňujú kazateľskú službu z pohľadu komunikácie.

- 3. Ohlasovanie Božieho slova v rámci homílie v kontexte exhortácie „Evangelii gaudium“ /**
Preaching God's Word within the Homily in the Context of the Exhortation "Evangelii Gaudium" (školiteľ: prof. ThDr. Marian Šuráb, PhD.)

Anotácia: Pápež František v exhortácii „Evangelii gaudium“ venuje 23 článkov príprave a ohlasovaniu homílie. Ponúka ucelený pohľad na hlavné komponenty homílie. Práca by mala analyzovať rétoricko – komunikačné odporúčania a homiletické odporúčania, ktorých súčasťou je teológia ohlasovania a liturgický kontext ohlasovania. Pápežove odporúčania bude porovnávať aj so slovenskou homiletickou vedou.

- 4. Pastoračné impulzy pápeža Františka počas jeho návštevy Slovenska /**
Impulses of Pope Francis during his Visit to Slovakia (školiteľ: prof. ThDr. Marian Šuráb, PhD.)

Anotácia: Pápež František v priebehu návštevy Slovenska v septembri 2021 povedal niekoľko zásadných pastoračných výziev. Autor by mal v práci ponúknuť ich analýzu a aplikáciu pre pastoráciu na Slovensku. V jeho príhovoroch sú prítomné tri trojkombinácie. Prvou je sloboda, tvorivosť, dialóg; druhou je originalita, korene, spoveď a treťou: cesta, proroctvo, súcit, ktoré tvoria spiritualitu Panny Márie.

Dizertačné práce:

- 1. Komplexná príprava budúcich kazateľov na slovenských teologických fakultách / *Complex Training of Future Preachers in Slovak Theological Faculties* (školiteľ: prof. ThDr. Marian Šuráb, PhD.)**

Anotácia: Teologická fakulta pripravuje študentov, budúcich diakonov a kňazov aj na kazateľskú službu. Táto služba patrí medzi najhlavnejšie v pastorácii. Práca by mala analyzovať rétorickú a homiletickú vedu, ktorá formuje budúcich kazateľov. Prierezovo zhodnotiť katolícke teologické fakulty a aplikáciu poznatkov na konkrétnych študentov, budúcich kazateľov. Súčasťou práce bude aj príprava dotazníka pre mladých kazateľov a jeho vyhodnotenie.

SEKCIA KATECHETIKY A PEDAGOGIKY

Licenciátske práce:

- 1. Aktivizujúce metódy vo vyučovaní náboženskej výchovy / *Activating Methods in Religious Education* (školiteľ: doc. ThDr. Tibor Reimer, PhD.)**

Anotácia: Aktivizácia žiakov je jedným z podstatných prvkov úspešnosti edukácie na škole. Autor sa v licenciátskej práci zaoberá aktivizujúcimi metódami vo vyučovaní náboženskej výchovy. Zisťuje, aká je miera aktivizácie žiakov na hodinách náboženstva, aké sú vedomosti učiteľov o aktivizujúcich metódach používaných pri vyučovaní náboženstva, či učitelia využívajú aktivizujúce metódy, ktoré pomáhajú žiakom získať explicitné a implicitné vedomosti a ako ich aplikujú v praxi.

Dizertačné práce:

- 1. Konštruktivistické prístupy v náboženskej pedagogike a ich uplatnenie vo vyučovaní náboženstva / *Constructivist Approaches in Religious Pedagogy and their Application in Religious Education* (školiteľ: doc. ThDr. Tibor Reimer, PhD.)**

Anotácia: Konštruktivizmus sa zaoberá učením sa s porozumením a má svoje opodstatnené miesto v náboženskej pedagogike. Vyučovanie náboženstva s prvkami konštruktivizmu podporuje jeho inováciu a usiluje sa zlepšiť priebeh a výsledky vyučovacieho procesu a učenia sa žiakov. Autor dizertačnej práce sa zaoberá analýzou konštruktivizmu a jeho psychologických a epistemologických východísk. Skúma konštruktivistické prvky a prístupy v náboženskej pedagogike a aplikuje ich do vyučovania náboženstva na základných i stredných školách.

Študent si môže zvoliť aj vlastnú tému, schválenú Vedeckou radou fakulty (pravidlo platí pre všetky katedry).